

מפי כהן

שיעורו השבועי של

מו"ר הרב שמעון כהן שליט"א

לעילוי נשמת מו"ח הרה"ג המקובל הרב אליהו עטייה זצ"ל

ספר יהושע

פרק יא

מלחמת מלכי הצפון

ראשי נרקים:

צבא אדיר - כחול אשר על שפת הים ♦ אל תירא ♦ הציווי על עיקור פרסות הסוסים ♦ תבוסת האויב ♦ בשלושה מקומות לא הניח ה' להילחם בישראל ♦ ארור כנען ♦ לא ירבה לו סוסים ♦ שש תכונות יסוד בסוס ♦ על סוס לא נרכב ♦ עיקור הסוסים - תהליך של תיקון ♦ חיסול ילידי הענק ♦ שמיטת הבסיס שעליו עומדות הגאוה והזנות ♦ מלחמה תרבותית רוחנית

סיום כיבוש הארץ

"ויקח יהושע את כל הארץ הזאת ההר ואת כל הנגב ואת כל ארץ הגשן ואת השפלה ואת הערבה ואת הר ישראל ושפלתה: מן ההר החלק העולה שעיר ועד בעל גד בבקעת הלבנון תחת הר חרמון ואת כל מלכיהם וכד ויכס וימיתם: ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה: לא היתה עיר אשר השלימה אל בני ישראל בלתי החוי גבעון את הכל לקחו במלחמה: כי מאת ה' היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען החרימם לבלתי היות להם תחנה כי למען השמידם כאשר צוה ה' את משה".

השמדת הענקים

"ויבא יהושע בעת ההיא ויכרת את הענקים מן ההר מן חברון מן דבר מן ענב ומכל הר יהודה ומכל הר ישראל עם עריהם החרימם יהושע: לא נותר ענקים בארץ בני ישראל רק בעזה בנת ובאשדוד נשארו: ויקח יהושע את כל הארץ ככל אשר דבר ה' אל משה ויתנה יהושע לנחלה לישראל כמחלקתם לשבטיהם והארץ שקטה ממלחמה".

צבא אדיר - כחול אשר על שפת הים

תמה המלחמה בממלכות הדרום בניצחון מהדהד של צבא ישראל, שכבש חלקי ארץ רבים בדרומה של הארץ - מקדש ברנע ועד עזה - וכעת נפתחת מערכה מול מלכי הצפון, כאשר הדמות המרכזית שבהם, היא יבין מלך חצור.

יבין מלך חצור גייס עוד שלושה מלכים מהאזור - מלכי מדון, שימרון ואכשף - וביחד התכנסו במי מרום כדי להילחם בעם ישראל.

הגמרא בסנהדרין¹ אומרת: "קשר רשעים אינו מן המנין", כלומר קשר של אנשים רשעים אינו נחשב לאגודה אחת, כי אין קשר אמיתי ביניהם. כשם שמלכי הדרום "התאגדו" רק כדי להשמיד

פרק יא

התועדות מלכי הצפון להילחם בישראל

"ויהי כשמע יבין מלך חצור וישלח אל יובב מלך מדון ואל מלך שימרון ואל מלך אכשף: ואל המלכים אשר מצפון בהר ובערבה נגב כנרות ובשפלה ובנפות דור מים: הכנעני ממזרח ומים והאמרי והחתי והפרזי והיבויסי בהר והחוי תחת חרמון בארץ המצפה: ויצאו הם וכל מחניהם עמם עם רב כחול אשר על שפת הים לרב וסוס ורכב רב מאד: ויועדו כל המלכים האלה ויבאו ויחנו יחדו אל מי מרום להלחם עם ישראל".

ניצחון יהושע על מלכי הצפון כדבר ה'

"ויאמר ה' אל יהושע אל תירא מפניהם כי מחר כעת הזאת אנכי נתן את כלם חללים לפני ישראל את סוסייהם תעקר ואת מרכבתייהם תשרף באש: ויבא יהושע וכל עם המלחמה עמו עליהם על מי מרום פתאם ויפלו בהם: ויתנם ה' ביד ישראל ויכנס וירדפוים עד צידון רבה ועד משרפות מים ועד בקעת מצפה מזרחה ויכס עד בלתי השאיר להם שריד: ויעש להם יהושע כאשר אמר לו ה' את סוסייהם עקר ואת מרכבתייהם שרף באש".

לכידת חצור ושריפתה

"וישב יהושע בעת ההיא וילכד את חצור ואת מלכה הכה בחרב כי חצור לפניו היא ראש כל הממלכות האלה: ויכו את כל הנפש אשר בה לפי חרב החרם לא נותר כל נשמה ואת חצור שרף באש: ואת כל ערי המלכים האלה ואת כל מלכיהם לכד יהושע ויכס לפי חרב החרים אותם כאשר צוה משה עבד ה': רק כל הערים העמדות על תלם לא שרפם ישראל זולתי את חצור לבדה שרף יהושע".

שלל הערים

"וכל שלל הערים האלה והבהמה בזו להם בני ישראל רק את כל האדם הכו לפי חרב עד השמידם אותם לא השאירו כל נשמה: כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה".

¹ סנהדרין כו ע"א.

תבוסת האויב

עם ישראל שהיה אז בגלגל, הגיע למי מרום במהירות והפתיע את האויב. הם היו עוד בשלבי התארגנות, ולא מוכנים להפתעה זו. הבהלה יצרה מהומות והצבא העצום של האויב נמלט בשלושה נתיבי בריחה: חלקם ברחו אל צידון, חלקם אל משרפות מים, וחלקם אל בקעת מצפה. חילות יהושע רדפו אחרי האויב הנסוג והרגו בו רבים "עד בִּלְתֵי הַשָּׂאִיר לָהֶם שְׂרִיד⁵". והכתוב מעיד כי יהושע מילא אחר הציווי האלקי, "וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ ה' אֵת סוּסֵיהֶם עֶקֶר וְאֵת מִרְכָּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בְּאֵשׁ⁶".

בשלושה מקומות לא הניח ה' להילחם בישראל

חז"ל⁷ אומרים:

"אמר רבי שמואל: בשלושה מקומות נתכנסו עובדי כוכבים לעשות מלחמה עם בני יעקב ולא הניח להם הקדוש ברוך הוא, דכתיב: 'ויסעו ויהי חתת אלקים' (בראשית לה, ה).

שנית - בימי יהונתן, שנאמר: 'ותרגזו הארץ ותהי לחרדת אלקים' (שמואל א' יד, טו).

שלישית - בימי יהושע ביקשו לדרוף ולא הניח הקדוש ברוך הוא להם".

ההתכנסות הראשונה היתה של אנשי שכם, שביקשו להתאחד מול ישראל ולצאת כנגדם למלחמה בימי יעקב אבינו, אך הקב"ה פזרם והטיל עליהם מורא ופחד.

ההתכנסות השנייה היתה בימי שאול, כשנתאספו פלישתים למלחמה על ישראל, והטיל הקב"ה פחדו וחרדתו עליהם עד שנסו מן המערכה.

וההתכנסות השלישית⁸ באה בפרקנו, בימי יהושע, כאשר נתאספו מלכי הצפון להילחם עם ישראל.

ארור כנען

כדי לעמוד על משמעותה הרוחנית של המלחמה מול עמי כנען, שומה עלינו לחזור על הראשונות ולהיזכר מיהו אבי שוללתם. בפרשת נח מסופר מה אירע לאחר המבול כאשר יצאו נח ומשפחתו מן התיבה. תחילה הקריבו קרבנות לפני ה', ולאחר מכן יישב נח את הארץ אחרי תקופה ממושכת שבה היה מסוגר בתוך התיבה, ונטע כרם. הכרם והיין הביאו אותו למצב של שכרות וערפול חושים ומתוך כך נתגלה גופו, ובאה שעת מבחן שבררה את מדרגתו של כל אחד מהאחים:

כנען⁹ ששהה שם וראה את התגלות סבו, לא נהג בו כבוד לכסותו ואף לא נמנע מלספר זאת לחם אביו אשר ברשעו לא מיחה בו אלא נכנס לאוהל וראה את אביו בקלונו ויצא לספר לשם ויפת שני אחיו, להלעיג על אביו.

את ישראל, כך עשו גם מלכי הצפון. הם גייסו צבא אדיר, "הם וְכָל מַחְנֵיהֶם עִמָּם עַם רַב כְּחֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם לְרֹב וְסוֹס וְרֶקֶב רַב מְאֹד²".

כנגד ברכת הזרע שנתברך בה אברהם בברית בין הבתרים, "כִּי בָרַךְ אֶבְרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבָּה אֶת זְרַעוֹ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָחֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם³", העמידו מלכי הצפון חיילים וכלי מלחמה 'כחול אשר על שפת הים'.

אל תירא

לפני יציאת יהושע למלחמה, נגלה אליו ה' וציווהו שלא יפחד. הציווי לא לפחד לאחר מסע ניצחונותיו של יהושע, נראה משונה. יהושע הוא גיבור, הוא כבש את יריחו ואת העי ואת ממלכות הדרום, וכולם יראים מפניו. מה פשר הציווי האלקי לא לפחד דווקא כעת, כשבני ישראל מלומדים בניצחונות?

בפשטות התשובה לכך היא, הכמות העצומה של חיילי האויב, וכך כתב בעל ה"לב אהרן"⁴:

"אל תירא מפניהם - שראה יהושע כי זאת המלחמה גדולה ממלחמת חמישה מלכים להיות בה הטבעיות חזק, וכפי זה יצטרכו לזכות גדול לשדד הטבע, לפי שכפי חוזק הטבע בדבר יהיה חוזק הנס וגדולתו, וכפי גדולת הנס יצטרך שיהיה הזכות אשר יכניע הטבע. ולזה חשב יהושע שמא לא הגיע זכותם לשדד הטבע, בהיותו חזק בזה האופן 'עם רב כחול הים וסוס ורכב רב מאד', לזה אמר לו האל יתברך 'אל תירא'".

עם ישראל זכר היטב את השמירה האלקית שזכה לה במלחמות הקודמות - מלחמת יריחו, מלחמת העי ומלחמת מלכי הדרום - שבהן שידד ה' את מערכות הטבע למענם, אך עתה נצבים בני ישראל בפני אויב רב יותר מכל מה שידעו במלחמותיהם הקודמות, וממילא כדי לנצח במלחמה דרוש היה להם נס גדול יותר, והיה יהושע חושש שמא אין העם ראוי לנס כה גדול, עד שציווהו ה' 'אל תירא'.

בהמשך מביא ה"לב אהרן" טעם נוסף, וזו לשונו:

"אל תירא מפניהם - שיראת יהושע היה מה שקדם אליהם מן הנסים אשר עשה עמהם האל יתברך במלכים העוברים, ולזה נתיירא שמא בזה נתמעטו זכויותיהם, ולא יספיקו עוד למלחמה עצומה כזו, לזה אמר לו האל יתברך 'אל תירא' וגו'".

הציווי על עיקור פרסות הסוסים

מלבד הציווי לא לפחד מעמי כנען, ציוה ה' את יהושע לעקור את פרסות הסוסים ולשרוף את מרכבות הכנענים.

הציווי על עקירת פרסות הסוסים מעורר שאלה קשה: הלא מצווים אנו להישמר מ'צער בעלי חיים', אם כן מה ראה ה' לצוות ציווי כה אכזרי, על עיקור פרסות הסוסים של האויב? ואם המטרה היא להשבית את כלי מלחמתם, מדוע לא ציוה להרגם?

⁵ יהושע יא, ח.

⁶ יהושע יא, ט.

⁷ בראשית רבה פא, ד.

⁸ אין 'חתת אלקים' או 'חרדת אלקים' מפורשים ביהושע, אבל כך היה, ומפני שאין מפורש, מנו חז"ל את מלחמת יהושע באחרונה, אף שמלחמה זו היתה לפני ימי יהונתן.

⁹ ראה רש"י בראשית ט, כב.

² יהושע יא, ד.

³ בראשית כב, יז.

⁴ לבב אהרן יהושע יא, ו.

שש תכונות יסוד בסוס

הגמרא בפסחים¹⁸ מזהה שש תכונות יסוד בסוס, וזו לשונה:

"ששה דברים נאמרים בסוס: אוהב את הזנות, ואוהב את המלחמה, ורוחו גסה, ומואס את השינה, ואוכל הרבה ומוציא קמעה. ויש אומרים: אף מבקש להרוג בעליו במלחמה".

וביאר המהרש"א:

"ו' דברים נאמרו בסוס כו'. וזהו שאמר הכתוב 'כי גאה גאה סוס ורוכבו' וגו', דהיינו הסוס שרוחו גסה, והמצרי שנקרא 'רהב' על שם גאוותו, וכמו שאמרו: 'פרעה נתגאה' כו', הקדוש ברוך הוא שהוא 'גאה על גאים' רמה והגביה אותן לזורקן למטה ביים, כדכתיב: 'תהומות יכסימו ירדו' וגו'".

ריבוננו של עולם מכריז מלחמה על בעלי ה'גאוה' ומטביע אותם בתהומות ים. הגאוה והגדולה אינן שייכות לנבראים אלא ל'חי העולמים'. וכך אמרו חז"ל¹⁹:

"המהלך בקומה זקופה אפילו ארבע אמות, כאילו דוחק רגלי שכינה, דכתיב: 'מלא כל הארץ כבודו'".

החיים הישראליים אינם חיי חומר. האיכות בישראל אינה נמדדת בכמות, אלא אדרבא בצניעות ובענוה.

על סוס לא נרכב

בספר הושע נאמר: "על סוס לא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֶלְהִינוּ לְמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ"²⁰. וביאר רבי צדוק הכהן מלובלין בספרו "פרי צדיק"²¹:

"על סוס לא נרכב, הוא נגד נפילת האדם בקליפת התאוה, וגם מזה יש בכח כל אחד לשוב אל הקדושה. וכמו שנאמר: 'ובאו וגו' והנדחים בארץ מצרים', שזה מרמז על תאות זנות, כי מצרים נקרא 'ערות הארץ', ונאמר בהם 'זורמת סוסים זרמתם' (יחזקאל כג, כ), ומוצא הסוסים ממצרים, והסוס אוהב את הזנות, כמו שאמרו חז"ל (פסחים ק"ג ב). וכן אמרו (שיר השירים רבה ד, כה): שרה ירדה למצרים וכו' וכל הנשים נגדרו בזכותה, יוסף ירד למצרים וכו' ונגדרו כל הזכרים בזכותו.

וזה שאמר הפסוק 'על סוס לא נרכב', שביכולת נפש ישראל לצאת גם מנפילה זו, והוא על ידי הכח שהשריש בנו יצחק אבינו ע"ה, שנאמר בו: 'והוא יושב בארץ הנגב' (בראשית כד, סב), שהיה ליבו מנוגב מכל תאוה וחמדה שבעולם הזה".

יש כח ביד כל אחד לשוב אל הקדושה ולהתרומם גם מנפילה הקשורה בטומאת זנות. לכך רומז ישעיה הנביא בנבואתו על הנדחים העתידים לבוא מארץ מצרים ולהשתחוות לפני ה' בירושלים. ארץ מצרים היא 'ערות הארץ' והמצרים 'זרמת סוסים זרמתם', אך ישראל קדושים, בכוחם להיות גדורים מן הערוה בזכות יוסף הצדיק, ומנוגבים מכל תאוה וחמדה בזכות יצחק אבינו.

שם ויפת גילו אחריות כאשר נטלו שמלה על שכמם והלכו אחורנית לבל יראו את ערות אביהם, וכיסוהו. ולעומתם כנען נזכר לדורות לדיראון עולם בשל מעשהו המביש, ונתקלל בעבדות, "ארורו כנען עבד עבדים? הֲיֵה לְאֶחָיו"¹⁰.

כנען הביא לעולם רוח של טומאה ופריצות, ולעומתו מגזע שם עתידים לצאת ישראל, העתידים להיבחר להיות עם ה', וליפת ירחיב ה' את ארצו שתתפשט בעולם, הגם שהשראת השכינה תשכון דווקא באהלי שם.

לא ירבה לו סוסים

מכאן אנו מגיעים לציווי המשונה שניתן ביחס לסוסי עמי כנען. בפרשת שופטים נזכרים דינים ונים הנוהגים במלך ישראל ובהם האיסור להרבות לו סוסים, וכך נאמר:

"רק לא ירבה לו סוסים וְלֹא יֵשִׁיב אֶת הָעַם מִצְרַיִם לְמַעַן הִרְבֹּת סוס וְהָאֵמַר לְכֶם לֹא תִסְפֹּן לְשׁוֹב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עוֹד"¹¹.

למלך ישראל צריך להיות צביון משלו. אסור לו לנהוג כמו מלכי האומות שכל חפצם להאדיר את כבודם בריבוי סוסים, פרשים ומרכבו¹². עליו לרסן את עצמו ולהיות סמל ודוגמה של צניעות, ענוה ויראת ה', ולהחזיק סוסים רק כפי הנצרך למרכבתו¹³ ולצבאו¹⁴.

בטעם האיסור להרבות לו סוסים אומרת התורה 'ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס', שכן ארץ מצרים היתה מיוחדת בגידול הסוסים, ומשם היו נמכרים לארצות אחרות, וכדי שלא יושיבו ישראל ממונים מטעמם במצרים לגדל להם סוסים, ומתוך כך ילמדו ממעשיהם הרעים של המצרים, אסרה התורה למלכי ישראל להרבות להם סוסים, וכן כדי שלא יתלו ביטחונם בסוסים וכלי מלחמה אלא ישליכו יתבם על ה'¹⁵, כדברי הנביא: "הוי הִירְדִים מִצְרַיִם לְעֲזָרָה עַל סוּסִים יִשְׁעֲנוּ וַיִּבְטְחוּ עַל רֶכֶב כִּי רַב וְעַל פָּרָשִׁים כִּי עֲצְמוּ מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֵת ה' לֹא דָרְשׁוּ"¹⁶.

מלבד זאת מצווה המלך לא להרבות לו נשים, כדי שלא יסור לבבו מיראת ה', וכן לא ירבה לו כסף וזהב, כדי שלא יבוא לידי רום לבב.

והרש"ר הירש¹⁷ כתב:

"הסוס היה בהמת המלחמה, ולפיכך סיפורי קרבות מבליטים תמיד את הסוס ואת רוכבו, ושליט המתכונן למלחמה דאג בראש ובראשונה למספר ניכר של סוסים...

להחזיק מספר גדול של סוסים ולהרבות אותם בלי גבול, פירושו להקים כח צבאי גדול".

¹⁰ בראשית ט, כה.

¹¹ דברים יז, טז.

¹² ראה רמב"ן דברים יז, טז.

¹³ ראה רש"י דברים יז, טז.

¹⁴ ראה ספר החינוך מצוה תצט.

¹⁵ ראה רמב"ן שם.

¹⁶ ישעיהו לא, א.

¹⁷ רש"ר הירש דברים יז, טז.

¹⁸ פסחים ק"ג ע"ב.

¹⁹ ברכות מג ע"ב.

²⁰ הושע יד, ד.

²¹ פרי צדיק דברים לראש השנה אות טו.

“את סוסייהם עקר - להודיע כי מה שאמר לו השם את סוסייהם תעקר, דרך מצוה אמר לו. ויש לשאול, מה טעם אמר לו מצוה זאת במלחמה זו, מה שלא צוה לו במלחמה אחרת?

ויש לפרש, כי במלחמות האחרות לא היו בהם סוס ורכב, כי אם בלכידת העיירות היו המלחמות, גם חמשת המלכים על גבעון באו ללכדה ולא היו צריכין לסוס ורכב, אבל זו המלחמה היתה מערכה שערכו מלחמה עם רב להלחם עם ישראל, והיו צריכים לסוסים ולרכב, והיו עמהם לרוב כמה שכתוב 'וראית סוס ורכב עם רב ממך', ולא תמצא שאמר כן במלחמות אחרות.

וצוה הקדוש ברוך הוא לאבד הסוסים והרכב, שהיו הגוים נלחמים בהם, ובטחו ברכבם כי רב, ולא ידעו כי 'שקר הסוס לתשועה', וישראל בלא רכב וסוס נצחום והפילום חללים, כי לה' התשועה.

לפיכך לא רצה האל יתברך שיבוזו ישראל להם הסוסים והמרכבות, כדי שלא יבטחו בהם גם הם ויחשבו בליבם כי עם הסוסים יעשו המלחמות, לפיכך צוה יהושע לעקר הסוסים ולשרוף המרכבות ולא צוה להמית הסוסים, כי לא היה דבר שאסור בהנאה, ושאר הבהמות שהיה בהם כמו רכב חמור רכב גמל לא צוה לעקור, אלא שיקחום לצרכם, אבל הסוסים שאינם אלא למלחמה, אותם צוה לעקור, כדי שלא יקחום ויבטחו בהם”.

מלחמה תרבותית רוחנית

כללו של דבר, המלחמה מול מלכי הצפון איננה רק מלחמה על חבלי ארץ, אלא מלחמה תרבותית רוחנית. עמי כנען מייצגים תרבות של גאווה וטומאת עריות, ומקדישים את חייהם לסיפוק תאוותיהם השפלות, כפי שעשה כנען אביהם.

העבודה הרוחנית לה נדרשים בני ישראל עם כניסתם לארץ, היא מציאת האיזון הנכון בין קודש לחול, מתוך הכרה ברורה כי הטבע משועבד לריבונו של עולם. מצרים וכנען, שניהם בני חם ושניהם ממשיכים את אותה תרבות חטאים שכנגדה אנו נלחמים.

עיקור הסוסים – תהליך של תיקון

חז"ל²² אומרים, ששני המרגלים שנשלחו לרגל את יריחו, העיר שנכבשה בראשונה, היו פינחס וכלב. אותו פינחס שעמד בגבורה ועצר את המגיפה בשיטים כאשר קנא לה' והרג את זמרי ואת כזבי, הוא זה שנשלח מן ה'שיטים' לרגל את יריחו, ובכך מתחיל התיקון הגדול - כיבוש הארץ וירושתה.

עיקור הסוסים הוא חלק מאותו תהליך של תיקון. אל מול טומאת עמי כנען צריך לעשות מעשה שיביע במלוא העוצמה את יחסנו לתרבות החטאים של עמי כנען. מלכי הצפון באים עם סוס רב ורכב רב, וכנגדם באה הוראת שעה, לעקר פרסות סוסי האויב, ובכך להראות לעמים כולם מהו יחסנו לריבוי סוסים תוך טיפוח העוצמה הגשמית ותליית הביטחון בה.

אל מול העוצמה הטבעית המתגלה בארץ ישראל בא יהושע ומעקר את הסוסים.

חיסול ילידי הענק

לאחר מכן, כהמשך לאותה מגמה, שם לו כמטרה את חיסול ילידי ענק, "וַיְבֹא יְהוֹשֻׁעַ בְּעַת הַיָּאָה וַיִּכְרַת אֶת הָעֲנָקִים..."²³.

בארץ ישראל ישנה השראת שכינה וברכת ה' חופפת עליה, היא מבורכת בשפע רוחני ובשפע גשמי, ומתוך כך, אצל עמים שבתפיסת עולמם הטבע הוא עיקר, ישנה התפרצות של כוחות הטבע בצורות מפריזות, עד כדי כך ש"לְדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם"²⁴.

שמיטת הבסיס שעליו עומדות הגאווה והזנות

בזמן הכיבוש והירושה באה הכוונה אלקית, שנועדה לבנות בנפשותיהם של ישראל את היחס הראוי אל השפע הגשמי לצד השפע הרוחני. הסוסים הם סמל הגאווה והזנות, וכדי להטמיא זאת בליבם של ישראל, באה הוראת שעה, לעקר את סוסי האויב ובכך לשמוט את הבסיס שעליו עומדות הגאווה והזנות. וכתב הרד"ק²⁵:

²² מדרש תנחומא שלח א.

²³ יהושע יא, כא.

²⁴ במדבר יג, כח.

²⁵ רד"ק יהושע יא, ט.